

Burgerinitiatief Regeneratieve Gebiedsontwikkeling Duiven.

Samenvatting, oktober 2021

Een gebied van 100 hectare, tussen Duiven en Westervoort, is vanuit de omgevingsvisie aangewezen als natuurontwikkeling en vrijetijdsbesteding. Wij willen hier vanuit een burgerinitiatief invulling aan geven en hebben daar een integrale gebiedsbenadering mee voor ogen. Wij willen het gebied opkopen en herinrichten met regeneratieve landbouw. Dit wordt gefinancierd door op een deel van het gebied een grondwaardestijging te laten plaatsvinden die vrijkomt bij een bestemmingswisseling van landbouw- naar bouwgrond. In de ontwerpfasen wensen wij gebruik te maken van een subsidie van het ministerie om samen met landschapsarchitectenbureau Strootman tot ontwerp te komen. Vanuit de Provincie is er een subsidie beschikbaar voor het verhogen van de biodiversiteit en het inrichten van het nieuwe landbouwsysteem.

Het burgerinitiatief draait om de vraag; hoe zou je van nul-af-aan met de kennis anno 2021 gebiedsontwikkeling tot stand laten komen. De meest actuele inzichten op het gebied van woningbouw, landbouw, natuurontwikkeling, economie en recreatie worden tezamen gebracht en krijgen een plek in het gebied. Voor de woningbouw betekent dit dat er geen traditioneel-stedelijke woonwijk komt, maar een agrarisch natuurgebied waar enkele biobased huizen te vinden zijn. Ook bevat het woongedeelte diverse sociale functies die aanzetten tot ontmoeting, saamhorigheid en nabuurschap.

Voor de landbouw betekent het plan dat er een bedrijfsvoering wordt neergezet die fungeert op lokale behoefte van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Zij bepalen welke gewassen ieder jaar een plek krijgen in het gebied. Voedseldemocratie is het woord dat hieraan gegeven kan worden. De oogst wordt ter plekke waar mogelijk tot de meest hoogwaardige producten verwerkt (denk aan de verwerking van ongekraakte amandelen tot amandelspijs of amandelschaafsel, maar ook het brouwen van bier en het maken van jammen, sappen en ijs). Overvloed wordt aan de biologische groothandel verkocht. Tezamen vormt dit een stevige bedrijfsvoering waarvan alle facetten lokaal plaatsvinden met hoge winstmarges en veel werkgelegenheid. Vanuit een stichting zullen de winsten aan maatschappelijk waardevolle doeleinden besteed worden.

Het regeneratieve landbouw-bedrijfsmodel wordt dermate goed ontworpen, zodat het een kant en klaar pakket wordt voor boeren of gemeenten die deze ontwikkeling ook willen zien. Net als dat zonnevelden met een duidelijk verdienmodel een plek worden gegeven in het landschap, kan dit ook gaan gelden voor regeneratieve landbouwsystemen. Wij verwachten dat de opgave om een transitie in de landbouw door te maken, ook regionaal terecht komt. In Duiven geven wij de eerste aanzet om te laten zien hoe dit gedaan kan worden, wanneer burgers, boeren, overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties de handen ineen slaan.

Regeneratieve landbouw houdt in dat uitgeputte bodems hersteld worden. Op dit moment wordt de bodem in dit gebied productief gehouden door mest- en gifstoffen en een grote hoeveelheid aan watertoevoer. In een regeneratief landbouwsysteem vervangt biodiversiteit de noodzaak om gifstoffen te gebruiken, maakt het leven in de bodem benodigde voedingsstoffen voor gewassen vrij en zorgt organisch materiaal voor het vasthouden van water. Daarbij ligt er een potentie om in

twintig jaar tijd op 100 hectare een grote hoeveelheid co2 te binden in houtige plantensoorten en het organische stof in de bodem. Wij willen dit in vergelijking trekken tot de energieambities van de gemeente Duiven die er liggen in het kader van de RES.

In de groep van burgerinitiatiefnemers is de kennis aanwezig om invulling te geven aan het landbouwbedrijf. Om de bedrijfsvoering echt tot in de puntjes uit te werken willen wij het Louis Bolk Instituut inschakelen. Met als inspiratiebron de visie "Terug naar de roots van het Nederlandse voedselsysteem: van meer naar beter", welke door een team van boeren, vertegenwoordigers van milieu- en landbouworganisaties en wetenschappers van Wageningen Universiteit tot stand is gekomen, kan het landbouwbedrijf naar de nieuwste inzichten ingericht worden. Naast een vernieuwend landbouwbedrijf wordt het gebied ook een kenniscentrum waar boeren uit de regio inzichten kunnen vergaren over de aanwezig landbouwtechnische elementen en dit ook in eigen bedrijfsvoering toe passen. Zo dient het gebied als een zogeheten living lab.

Momenteel is het gebied in bedrijf bij een tiental landbouwbedrijven. Wij schatten in dat deze landbouwbedrijven met hun totale bedrijfsvoeringen een totaal areaal van rond de 1.000 hectare beslaan. Wij hebben als meest ambitieuze doel, dat al deze bedrijfsvoeringen na aanleiding van ons initiatief, kansen aangrijpen om zelf ook te bewegen richting regeneratieve landbouw en de beoogde 100 hectare overblijft om als stichting in beheer en exploitatie te nemen. Wij zouden met ons project daarmee als vliegwiel dienen voor boeren uit de regio, om zich los te koppelen uit de fossiele industrie en intrede te nemen in de groene.

Het gebied leent zich uitstekend voor recreatie. Een bezoekerscentrum, wandel- en fietspaden, nieuwe zichtlijnen, uitkijkpunten en pluk- en beweegroutes krijgen prominente plekken in het gebied. Zeker gecombineerd met kleine ondernemingen in de horeca, verhuur en kleine winkeltjes of juist met educatieve elementen in de landbouw of de verwerkingsbedrijven, wordt het gebied extra bijzonder om te bezoeken. Met een ecologische toets gaan we in kaart brengen hoe de waterpartij in het gebied, waardoor al het stromend water uit het dorp afgevoerd wordt, een nieuwe huishouding kan gaan kennen. Mogelijk ontstaat hierbij de ruimte voor het creëren van een zwemvijver.

Samen met het landschapsarchitectenbureau Strootman en een projectcoördinator willen wij het project in de startblokken zetten. De projectcoördinator zorgt voor een dynamisch projectvoorstel en procesontwerp, waarna bureau Strootman start met visievorming en een masterplan. De prettige contacten met de gemeente en provincie maken het mogelijk om ook hiermee een goede wisselwerking te onderhouden.